

DOKUNSAMATERYAL ATÖLYESİ / KÜTÜPHANESİ PROJESİ

TR10/18/ÇVG/0093

İSTANBUL KALKINMA AJANSI
T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İstanbul İl Müdürlüğü

➤ Proje Ekibi

Seçil Arıkan / İletişim Koordinatörü
Ayşenur Bahçivancıoğlu Yazıcı / Eğitim Koordinatörü
Elif Nur Aybaş / Atölye Koordinatörü
Dr. M Şahin Bülbül / Danışman
Esin Yeniçeri / Fen Bilimleri Öğretmeni
Hatice Narmanlı Alp / Özel Eğitimci
Canan Çam Yücel / Özel Eğitim Uzmanı
Esra Gözütok / Bağımsız Hareket Eğitmeni
Abdullah Samet Karaoğlu / Proje Asistanı
Alp Tekin Babaç / Grafiker

“Bu proje İstanbul Kalkınma Ajansı 2018 yılı Çocuklar ve Gençler Mali Destek Programı kapsamında desteklenmektedir.”

➤ Proje Tanıtımı

İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından 2018 yılı Çocuklar ve Gençler Mali Destek Programı kapsamında desteklenen Dokunsal Materyal Atölyesi / Kütüphanesi Projesi, Altı Nokta Körler Vakfı liderliğinde, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü, T.C. Sarıyer Kaymakamlığı, Engelsiz Erişim Derneği ve Parlıtı Görmeyen Çocuklara Destek Derneği ortaklığıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmalar ve örnekler, gerekli altyapı ve eğitim sağlandığında, görme engelli bireylerin dokunsal yetilerini kullanarak, matematik, geometri ve harita okuma gibi en karmaşık görsel performansları rahatlıkla yerine getirebileceğini göstermektedir.

Proje, dokunma gibi görmeden farklı duylara bağlı alternatif yöntemlerle elde edilmiş veriler ile görmeyle ilişkilendirilen ortak bir bilgi/algının yapılandırılmasının mümkün olduğu yaklaşımdan yola çıkarak tasarlanmıştır.

Bu projeye, farklı alanlarda dokunsal veriyi zenginleştirecek dokunsal materyal varlığını artırarak, görme engeli olan çocuk ve gençlerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine ve eğitimin onlar için daha erişilebilir olmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Proje amacına yönelik çalışmalar üç farklı alanda gerçekleştirilmiştir;

1- Veysel Vardal Görme Engelliler Okulu'nda eğitimlerine devam etmekte olan 4-5-6-7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin Fen Bilimleri ders müfredatına uygun dokunsal eğitim materyalleri geliştirmek,

2- İstanbul'da yaşayan görme engelli gençlere ve İstanbul Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi bünyesinde temel ve mesleki eğitime devam eden görme engelli gençlere yönelik dokunsal harita atölyeleri düzenleyerek;
• Mekânsal algının geliştirilmesini sağlamak ve bağımsız hareket becerilerini arttırmak,
• Harita okuryazarlığının artırılmasına katkı sağlamak,

3- Örgün eğitime devam eden çocuk ve gençleri görme engelli olan akranlarının öğrenme biçimleri ile tanıştırmak farkındalık yaratmaya yönelik atölye çalışmaları düzenlemek.

Bugüne kadar yapılan çeşitli nörobilimsel çalışmalar, dokunsal etkinliklerin beyindeki görme merkezini harekete geçirdiğini ortaya koydu (Sathian, 2010)

➤ Fen Bilimleri Dersleri İçin Dokunsal Materyal Üretimi

Fen Bilimleri dersi müfredatına uygun üretilen dokunsal materyaller, Veysel Vardal Görme Engelliler Okulu öğrencileri ve Parıltı Görmeyen Çocuklara Destek Derneği bünyesinde kaynaştırma yolu ile eğitime devam eden öğrencilerle dersi destekleyici materyal olarak kullanılmıştır.

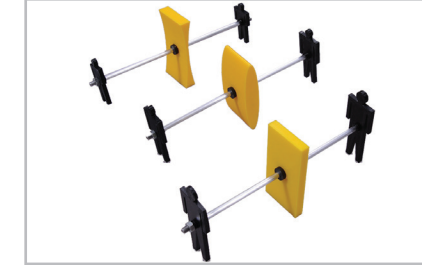
Materyalleri çok sevdim, büyüyünce ben de bu materyalleri tasarlamak isterim. U.Y.

Gören akranlarına göre fen bilimleri dersinde daha çok zorlandığı bilinen görme engelli çocukların öğrenme haklarını destekleyen projenin temel tasarım ilkeleri 3 başlık altında toplanmıştır.

Dersler arası etkileşim

Proje kapsamında üretilen tasarımlarda geniş kapsamlı, geometrik şekillerden faydalanılmıştır. Örneğin; kuvvet materyali dokunsal çizimler ve açık küp çizimi ile desteklenmiştir. Bir takım formüller üçgenler ile öğretilirken temel kavramlar küpler ile ele alınmıştır. Böylelikle hem dersler arası bilgi depolama için ortak bir beyin bölgesinin aktive edilmesi amaçlanmış, hem de görme engellilerde uzamsal zekânın gelişimine katkı sağlanmıştır.

Evrensel tasarım

Tüm kullanıcıların özellikleri dikkate alınarak yapılan tasarıma, evrensel tasarım denmektedir. Bu anlamda projede sarı-siyah gibi zıt renklerin kullanılması ile az görenlerin ve Braille alfabesinin kullanılması ile total körlerin, tasarımları rahatça kullanabilmesi amaçlanmıştır.

Tamamlayıcılık

Öğretim programındaki tüm kazanımlar ve kavramlar için tasarım yapmak hem ekonomik hem de zamanlama açısından mümkün değildir. Bu nedenle tasarımlar yapılırken, öğrenilmesi en zor ve karmaşık kavramlar tercih edilmiş, geçmiş birikimlerin üzerine tamamlayıcı nitelikte tasarımlar yapılmıştır.

Fen Bilimleri dersi konularının, dokunma duyusunun kullanılması ile pekiştirilmesi, herhangi bir engeli bulunmayan ya da görme dışında farklı engellerden etkilenmiş çocukların eğitimini de destekler niteliktedir.

Projemizin hem araştırma hem de uygulama alanında önemli bulduğumuz katkıları;

- Öğrenme ortamındaki materyal ve yöntemlerin çeşitlenmesini desteklemesi,
- Öğrencilerin öğrenme ve yaratıcılık becerilerini geliştirmesi,
- Gören ve görmeyen öğrencilerin eşit şartlarda eğitim almasına destek olması şeklinde özetlenebilir.

A close-up photograph showing two hands pointing at a stylized, high-contrast architectural map or floor plan. The map features geometric shapes representing buildings and streets. The hands are positioned over different sections of the map, suggesting a collaborative discussion or presentation.

05

➤ Farkındalık Atölyeleri

Farkındalık atölyeleri İstanbul'da ilkokul, orta ve lisede eğitim gören çocuklar ile üniversitede öğrenimlerine devam eden gençlere yönelik olarak düzenlenmiştir.

Atölyelerin genel amacı, herhangi bir engeli sahip olmayan çocuk ve gençlerde, görme engelli bireylerin akademik, sosyal ve günlük yaşantılarındaki deneyimleri hakkında farkındalık yaratmaya çalışmaktır. Engelli, görme engelli, kör, az gören gibi kavramların yanı sıra evrensel tasarım kavramının üzerinde de durulmuştur. Görme engelli bireyler tarafından kullanılan çeşitli araç gereçler, teknolojiler ve öğrenme yöntemleri tanıtılmıştır. Ayrıca Braille ile yazı yazma çalışması yapılarak ve/veya tabu oyunu ile görmeyen bireylerin gören bireylere destek olduğu senaryolarla "yardıma muhtaç birey" anlayışının tersi bir yaklaşımın altı çizilmeye çalışılmıştır.

Atölyelerde katılımcılar tarafından sıklıkla;
"Görme engelliler giyeceği kıyafeti nasıl seçiyor?",
"Alışveriş gibi bazı işlerini nasıl yapıyorlar?",
"Nasıl yemek yapıyorlar?",
"Renkleri zihinlerinde nasıl canlandırıyorlar?",
"Nasıl rüya görüyorlar?",
"Teknolojik cihazlar olmadan yaşamlarını nasıl sürdürüyorlar?",
"Günlük yaşamlarında ne gibi sıkıntılar yaşıyorlar?",
"Sosyal hayatlarında ne gibi sıkıntılar yaşıyorlar?" soruları sorulmuştur.

Yapmış olduğunuz bu projenin çok faydalı ve başarılı olduğunu düşünüyorum. Öğretmenimizin yapmış olduğu sunum, kullanılan materyallerin tanıtılması ve en önemlisi de aklımıza takılan merak ettiğimiz konuları sorma fırsatı bulduk. Her şey için teşekkürler. E.G.

En çok ilgi çeken konular ise;

- Görme engelli kişilerin kullandığı materyalleri kullanmak,
- Görme engelli bireylerin günlük yaşamı ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olmak,
- Görme engelli bireylerin karşılaştığı sorunları dinlemek,
- Günlük yaşamda yaptıkları aktiviteler hakkında bilgi sahibi olmak,
- Akademik yaşamda karşılaştıkları güçlükler hakkında bilgi sahibi olmak,
- Görme engelli bireylerle iletişim kurma yollarını öğrenmek,
- Günlük hayatlarını kolaylaştıran araçlar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak şeklinde sıralanabilir.

Katılımcıların genellikle, görmeyenlerle ilgili olarak "engelle baş etme" ve "engele adapte olma" becerilerini anlamlandırmaya çalışmaları dikkat çekmiştir. Atölyeleri yöneten görme engelli eğitimcilerin, genç ve yetişkin katılımcıların tüm sorularına kendi tecrübelerine dayanarak cevap vermeleri, farkındalık süreçlerini etkileyen en önemli etmen olmuştur.

Rakamlarla Proje

DOKUNSAL HARİTA / KROKİ ATÖLYELERİ

 44 Harita / Kroki	 4 Farklı Üniversite	 16 Kampüs	 10 Ulaşım Ağı	 12 Farklı Lokasyon	 99 Katılımcı	 61 38 Erkek Kadın
---	---	---	---	--	--	---

FEN BİLİMLERİ DERSLERİ İÇİN DOKUNSAL MATERYAL ÜRETİMİ (Fen bilimleri ders müfredatına uygun)

 20 Farklı Konu	 20 3D Materyal	 62 Dokunsal Çizim	 386 Atölye	 91 İlk ve Orta Öğretim Öğrencisi
--	--	---	--	--

FARKINDALIK ATÖLYELERİ

 47 Atölye	 95 Saat
---	---

Genç Katılımcı

 70 Erkek	 252 Kadın
--	---

Çocuk Katılımcı

 252 Kız Çocuk	 224 Erkek Çocuk
---	---

Reşitpaşa, Tuncay Artun Cad. No: 63
Emirgan Sarıyer / İSTANBUL
Tel: 0212 277 62 28
e-posta: info@6nokta.org.tr

T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İstanbul İl Müdürlüğü

Alemdar Mah. Prof. Dr. Kazım İsmail Gürkan Cad.
No:10 Cağaloğlu, Fatih / İSTANBUL
Tel: 0 212 511 42 75
e-posta: istanbul@ailevecalisma.gov.tr

Ferahevler Mah., Muhtar Cad.
No:6, 34450 Sarıyer / İSTANBUL
Tel: 0212 223 01 55
e-posta: sariyer@sariyer.gov.tr

Büyükdere Cad. Bentek İş Merkezi
No:47 D:2 Şişli / İSTANBUL
Tel: 0212 288 51 44
e-posta: bilgi@parilti.org.tr

Engelsiz Erişim Derneği

Murat Reis Mah., Çinili Mescit Sokak,
No:47/2 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: 0505 832 58 84
e-posta: mail@engelsizerisim.com

T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
İstanbul Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi

Reşitpaşa, Tuncay Artun Cad. No: 63
Emirgan, Sarıyer / İSTANBUL
Tel: 0212 277 62 28

T.C. SARIYER KAYMAKAMLIĞI
VEYSEL VARDAL GÖRME ENGELLİLER İLKOKULU / ORTAOKULU

Kumköy Mah. Kalecik Cad. No: 2
Kilyos, Sarıyer / İSTANBUL
Tel: 0212 201 12 92 - 93

DOKUNSA MATERYAL ATÖLYESİ / KÜTÜPHANESİ PROJESİ

**T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**
T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İstanbul İl Müdürlüğü

Engelsiz
Erişim
Derneği

"İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen Dokunsal Materyal Atölyesi / Kütüphanesi Projesi kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği, İstanbul Kalkınma Ajansı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Altı Nokta Körler Vakfı, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü, T.C. Sarıyer Kaymakamlığı, Engelsiz Erişim Derneği, Pariltı Görmeyen Çocuklara Destek Derneği'ne aittir."

Broşürü dinlemek için Qr kodu okutunuz.

